

Danıştay 14. Daire 2014/ 11695 Esas nolu dosyaya sunulmak üzere;

TMMOB Yönetim Kurulu tarafından ÇED Olumlu Raporu ve Bilirkişi Raporu'nda enerji ihtiyacına yönelik ileri sürülen gerekçelerin irdelenmesi amacıyla mütealaka talep edilmesi üzerine, TMMOB Enerji Komisyonu ve TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Enerji Komisyonu Başkanı N. Bülent Damar ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz olarak hazırladığımız uzman görüşlerimizin sunulmasıdır.

1.DEVLET ENERJİ POLİTİKA, KARAR VE UYGULAMALARINDA TOPLUM YARARINI GÖZETMEK ZORUNDADIR

Devlet, enerji ile ilgili yasama ve yürütme etkinliklerinde, iki temel nedenle toplum yararını gözetmek durumundadır:

i) Enerjinin üretimi ve sunumu, kamu hizmeti alanına dâhil olduğu, kamu hizmeti Devletin varlık nedeni olduğu ve kamu yararı, kamu hizmetini bünyesinde taşıdığı için.

ii) Enerji, doğal kaynaklardan elde edilebildiği, bu kaynaklar topluma ait olduğu, işletilmelerinde toplum yararını (da) gözetmek gerektiği için.

Buna göre Devlet şu alanlardaki faaliyetlerinde toplum yararını gözetmek durumundadır:

- Enerji ile ilgili yeni kanun, KHK vd düzenlemeler hazırlanırken; var olanlar gözden geçirilirken;

- petrol, taşkömürü, linyit, doğal gaz, hidrolik, jeotermal, güneş, rüzgâr gibi topluma ait olan birincil enerji kaynaklarının işletilmesi ve enerji üretim ve dağıtımına yönelik tesisler kurulması için ruhsat, izin, lisans verilirken;

- aynı konu/kota/yer için yapılan, birden fazla lisans başvurusu arasında seçim/tercih yaparken;

- enerji yatırımlarının çevresel etkileri değerlendirilirken;

- enerji fiyatlandırılırken, vergilendirilirken;

- enerji sektörü yatırımlarına kamu kaynaklarından finansal destek sağlanırken;

- enerji sektörü ve enerji ekipmanları teşvik edilirken;

- enerji sektörüne yönelik kamulaştırma yapılırken

Bir projede toplum yararı varlığının nesnel kriterlerle kanıtlanmaması, öznel kriterlere dayandırılması, o projenin toplum yararına olmayabileceği, bir başka ifade ile belli kişilerin çıkarına/yararına hizmet edebileceği anlamına gelir ki, bu da hukuk devleti tanımı ile bağdaşmaz. Ve böylesi bir anlayış kabul edilemez.

Dolayısıyla da, topluma ait kaynakları kullanmak için kamu idarelerinden lisans/izin/destek vb talep eden tüm ya da en azından belirlenecek eşik değerlerin üstündeki enerji yatırım projeleri için de, çevresel analizlere ek olarak, ekonomik, sosyal, bölgesel analizler yapılmalı;

topluma faydası maliyetinden (zararından) fazla olacağı bu tür analizlerle kanıtlanmayan enerji yatırım projelerinin gerçekleştirilmesine izin/lisans/destek verilmemelidir.

Aynı yörede/havzada birden fazla proje gerçekleştirilmesinin söz konusu olduğu durumlarda, anılan analizler projelerin toplam etkilerini dikkate alacak biçimde yapılmalıdır.

Ülkenin gerçeklerini yok sayan, saptama ve değerlendirmeleri çok ciddi eksiklikler ve hatalar içeren ve işbu davada iptalini istediğimiz ÇED Raporu ve ülkenin gerçeklerini yok sayan,tüm değerlendirmelerini sorunlu ÇED Raporuna dayandıran Bilirkişi Heyeti tarafından hazırlanan Bilirkişi Raporu; Akkuyu NES projesinin doğrudan ve dolaylı etkilerini kapsamlı ve ayrıntılı bir bilimsel yaklaşımla incelememiş,irdelememiş,nükleer santral yatırımlarının dışsal maliyetini araştırmamış,yok saymıştır.

Mahkemenize 14.3.2017 tarihinde sunduğumuz dilekçede belirttiğimiz gerçekleri, en güncel ve yeni veriler ve daha zengin ve kapsamlı bir içerikle bir kez daha dile getirmek istiyoruz.

2. MAHKEMENİZE SUNULAN BİLİRKiŞİ RAPORU GÜNCEL OLMAYAN, GEÇERLİLİĞİNİ YİTİRMİŞ KABUL VE VERİLERE DAYALIDIR

Mahkemenizce bilirkişilerce cevaplandırılması istenilen hususlar kapsamında yöneltilen 2.soru olan “ Ülkemizdeki diğer tüm alternatif enerji kaynaklarının devreye sokulması ile orta ve uzun vadede enerji ihtiyacının karşılanıp karşılanamayacağı, ortaya çıkan enerji ihtiyacının nükleer santraller aracılığıyla karşılanmasının zorunlu olup olmadığı” sorusuna verilen ve Raporun 82-102. sayfalarında yer alan yanıtlar, gerçeği bulmayı amaçlayan ve güncel verileri analiz ederek, yöneltilen soruya yanıt vermek için değil, AkkuyuNES’e neden ihtiyaç olduğunu kanıtlamak amacıyla kaleme alınmış, geçerliliği kalmayan verilere dayalı yanlış ifadeler ve bilgiler içermektedir.

Örnekeleyecek olursak:

1. Raporun 85.sayfasında yer alan tablo 2’de Türkiye elektrik tüketiminin 2017’de 352.490 GWh, 2022’de 449.877 GWh olacağı öne sürülmektedir. Raporun kaleme alındığı 2017 başında, 2016 yılı elektrik tüketiminin 279.286GWh olarak gerçekleştiği Bilirkişi Heyeti tarafından bilinmektedir. Son yıllarda, bir önceki yıla göre elektrik tüketim artışı; 2014’de %4.41, 2015’de %3.31, 2016’da % 5,1 olmuştur. 2018 Programında, 2017 elektrik talebi 294.100 GWh olarak tahmin edilmiştir.Bu şartlarda, sırf “**AKKUYU NES yatırımına ihtiyaç var**” diyebilmek için,br yandan2016’da tüketimin 279.286 GWh olduğunu bilmelerine karşın, raporlarında hala, elektrik tüketiminin 2017’de 352.490 GWH’a ulaşacağını, 2016’ya göre %26,2 oranında artabileceğine öngören, eski tarihli ve yanlışlığı açık olan bir veriye dayanmak bilimsel bir davranış değildir. Aynı şekilde, 2022 için öngörülen 449.877 GWh

talep rakamı, elektrik tüketiminin önümüzdeki yıllarda, yıllık %8'ün üzerinde artacağını öngörmektedir ki, bu da gerçekçi değildir.

Tablo 49: Türkiye 2017-2026 Yılları Brüt Elektrik Tüketim Tahmini (GWh)

YIL	DÜŞÜK	ARTIŞ (%)	BAZ	ARTIŞ (%)	YÜKSEK	ARTIŞ (%)
2017	278.057	-	284.553	-	289.926	-
2018	285.634	2,7	294.748	3,6	302.263	4,3
2019	293.749	2,8	305.289	3,6	315.279	4,3
2020	301.670	2,7	315.619	3,4	328.308	4,1
2021	309.680	2,7	326.107	3,3	341.716	4,1
2022	317.644	2,6	336.521	3,2	355.268	4,0
2023	325.453	2,5	346.775	3,0	368.876	3,8
2024	333.043	2,3	356.893	2,9	382.559	3,7
2025	340.183	2,1	366.848	2,8	396.076	3,5
2026	347.149	2,0	376.786	2,7	409.676	3,4

Not: 2016 yılı tüketim değeri kesinleşmediği için 2017 yılındaki artış yansıtılmamıştır.

Kaynak:

<http://www.teias.gov.tr/Dosyalar/10Y%C4%B1ll%C4%B1kTalepTahminleriRaporu2016.pdf>

Bilirkişi Heyeti, beş yıl önce hazırlanan raporları kaynak gösterirken,güncel ve gerçekçi bir çalışmayı,TEİAŞ'ın Aralık 2016 tarihi ve 2017-2026 dönemini içeren 10 Yıllık Talep Tahmin Raporunu yok saymış ve dikkate almamıştır. TEİAŞ, bu çalışmasında gerçekçi çözümler ve kabullerle, yıllık talep artışlarının giderek azalan bir eğilimde gerçekleşeceğini ve düşük senaryoda yüzde 2.7-2 aralığında, baz senaryoda yüzde 3.6-2.7 aralığında ve yüksek senaryoda yüzde 4.3-3.4 aralığında olacağını tahmin etmektedir. Bu kabullerle, 2026 yılı için elektrik talebi, düşük senaryoda 347.149 GWh'e, baz senaryoda 376.786 GWh'e, yüksek senaryoda 409.676 GWh'e ulaşacaktır. Bilirkişi Raporu, güncel TEİAŞ çalışmasının sonuçlarını yok saymakta ve yıllık % 8 oranında artışlar hayal etmektedir. TEİAŞ'ın 2026 için yüksek talep tahmini bile 409.676 GWh iken, Bilirkişi Heyeti Raporunda, sorumsuz bir şekilde 2026'nın dört yıl öncesinde 449.877 GWh tüketime ulaşılacağını iddia etmektedir.

Güncel verileri yok sayabilen,beş yıl öncesinin verilerini kullanmakta ısrar eden aynı hatalı yaklaşım; Raporun 87-90. sayfalarında yer alan, geçerliliğini çoktan yitirmiş, abartılı analizlere dayalı kurulu güç tahminleri için de geçerlidir. 89. sayfada referans alınan Tablo 3'de 2017'de doğal gaz santrallerinin kurulu gücünün 40 218 MW olacağı söylenmektedir. Oysa, doğal gaz santrallerinin kurulu gücü 2016 sonunda 22 156,1 MW, Ekim 2017 itibari ile

de 23 259,6 MW'dir. Bu rakam, Bilirkişilerin AkkuyuNES'e neden ihtiyaç olduğunu kanıtlamak adına öne sürdükleri gerçek dışı rakamın %57,8'dir. Aynı şekilde, Raporda barajlı ve akarsu hidroelektrik santralleri için 2017'de varılacağı öne sürülen kurulu güç; 36 884 MW'dir. Oysa hidroelektrik santrallerin kurulu gücü 2016 sonunda 26 681,1 MW, Ekim 2017 itibari ile de 27 166 MW'dir. Bu rakam da, Bilirkişilerin dayanak aldığı abartılı rakamın dörtte üçünden azdır. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Bugün elektrikte arz fazlası olduğu çeşitli kuruluşlarca ifade edilmektedir. Ekim 2017 itibari ile 82.314,4 MW olan kurulu güç, yatırımı süren 26,528,56 MW proje ile bugün 108.842,92 MW'lik bir proje stoku vardır. Lisans alması uygun bulunanlar, ön lisans alanlar ve değerlendirme sürecindeki projeler de eklendiğinde 125.000 MW' varan yatırım stoku, gelecekteki elektrik enerjisi üretiminde; başta Akkuyu olmak üzere nükleer santrallara hiç de ihtiyaç olmadığını ortaya koymaktadır. Daha bugünden, kurulu gücün üretim kapasitesinin elektrik talebinin fazlasıyla önünde olduğu, verimsiz projelerden vazgeçilmesi gerektiği enerji sektörünün değişik temsilcileri tarafından dile getirilirken, üreteceği elektriği bugünkü serbest piyasa fiyatlarının üç katına satacak AKKUYU NES'e ihtiyaç olmadığı açıktır.

Öte yandan ekte sunulan ve Temmuz 2017 itibariyle, üretim lisanslı elektrik üretim projeleri esas alınarak yapılan 2020-2023 projeksiyonunda görüleceği gibi sadece mevcut santrallerimiz ve EPDK'dan üretim lisansı almış, inşa halindeki yatırımlar dikkate alındığında; 2020 ve 2023 yıllarında santrallerimizin güvenilir üretim kapasiteleri, TEİAŞ'ın Aralık 2016 tarihli talep tahmin raporunda öngörülen tüketimlerden çok daha fazla olacaktır. Santral kapasitelerine o tarihlerde tamamlanma ihtimalleri olan şu anda ön lisans değerlendirme aşamasındaki, ön lisans almış ve lisans hazırlıkları içindeki tesisler, ile yapılmakta olan ve yapılacak lisanssız rüzgar enerjisi santralleri dahil edilmemiştir. Bunlar da dahil edildiğinde kapasite fazlalığının daha da yüksek olacağı vesonuç olarak AkkuyuNES'e ihtiyaç olmadığı aşıkardır.

3.ÇED RAPORUNUN GÖZ ARDI ETTİĞİ, BİLİRKİŞİ HEYETİNİN DE GÖRMEZDEN GELDİĞİ SORUNLAR, YAKICI ÖNEM TAŞIMAKTADIR VE YOK SAYILAMAZ

Elektrik üretiminde mevcut durumu analiz eden, geleceğe yönelik ciddi değerlendirmeler içeren görüşlerimiz de Bilirkişi Heyetince dikkate alınmamıştır. Güncel veriler hakkında bilgisi olmayan, bilgi düzeyi, geçerliliğini yıllar önce yitirmiş sorunlu verilerden öteye geçmemiş bir heyetin görüşlerinin vasıfsızlığı da açıktır.

Bilirkişi Heyeti, asli vazifesinin, Mahkemenin sorularına bilimsel yanıtlar getirmek, içinde yer aldığımız davacı kuruluş ve kişilerin savlarını tarafsız bir gözle incelemek ve değerlendirmek olduğunu yok saymış ve tarafsızlığını yitirmiş; iptali istenen ÇED raporunu savunmak için; güncelliğini yitirmiş rakamlara dayalı analizlerle ve AkkuyuNES'e ihtiyaç olduğunu kanıtlamak misyonuyla davranarak yanlışlarla dolu bir Rapor yazmıştır.

Rapordaki değerlendirmeler, raporu hazırlayanların konu hakkında uzman olmadıklarını göstermiş olup, bilirkişiliği kabul etmeleri ve değerlendirme yapmaları sorunludur. Etik yönden kabul edilemez.

Bilirkişi raporunun sonuç kısmında aşağıda yer verdiğimiz eksik ya da yanlış bilgiler yer almaktadır:

Sonuç ve Kanaat kısmının 3. Bölümünde nükleer enerjiden elektrik üretiminin ülkemiz elektrik üretimine katkı sağlayacağından ve aksi halde ülkemiz elektrik enerji ihtiyacının karşılanmasının mümkün olmayacağına yer verilmiştir. Oysa ülkemizde bugün ve gelecek 15 yıl için kurulu güç ve planlanan diğer yatırımlar dikkate alındığında, elektrik enerjisinde herhangi bir arz problemi bulunmamaktadır. 2017 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla ülkemizin elektrik enerjisi kurulu gücü yaklaşık 82.314,40MW'tır. Oysa,2016 içinde en yüksek elektrik talebinin olduğu Ağustos 2016'da puant güç 44.734 MW, 2017 yılında 26.7.2017 tarihinde 47.660 MW'dır. Halen kurulu güç puant gücün %72,7 üzerindedir. Bu yüksek marja ve hızla artan proje stokuna rağmen, "elektrik açığı ve sıkıntısı olduğu, bu nedenle AkkuyuNES'e ihtiyaç u olduğunu öne sürmek", bilim insanı olmaktan çıkıp, futbol maçlarında görülen türden NES amigoloğuna yönelme anlamına gelir.

Nitekim, TEİAŞ tarafından 2017-2026 yıllarını kapsayacak şekilde yayımlanmış olan "10 YILLIK TALEP TAHMİNLERİ RAPORU" ndakigerçekçi çözümler ve kabullerle TEİAŞ, yıllık puant tahmininin giderek azalan bir eğilimde gerçekleşeceğini ve tüketim talep tahminine uygun olarak artan bir yüzdelerle öngörmektedir. Bu kabullerle, 2026 yılı için puant talebin, düşük senaryoda 56.613 MW'a, baz senaryoda 61.446 MW'a, yüksek senaryoda ise 66.809 MWh'a ulaşacağını öngörmektedir.

Tablo 50: 2017-2026 Yılları Türkiye Puant Tahmini (MW)

PUANT TAHMİNİ						
YIL	Düşük	Artış (%)	Baz	Artış (%)	Yüksek	Artış (%)
2017	45345	-	46405	-	47281	-
2018	46581	2,7	48067	3,6	49293	4,3
2019	47904	2,8	49786	3,6	51415	4,3
2020	49196	2,7	51471	3,4	53540	4,1
2021	50502	2,7	53181	3,3	55727	4,1
2022	51801	2,6	54879	3,2	57937	4,0
2023	53075	2,5	56552	3,0	60156	3,8
2024	54312	2,3	58202	2,9	62387	3,7
2025	55477	2,1	59825	2,8	64592	3,5
2026	56613	2,0	61446	2,7	66809	3,4

Kaynak:

<http://www.teias.gov.tr/Dosyalar/10Y%C4%B1ll%C4%B1kTalepTahminleriRaporu2016.pdf>

Bugün için bile, ülkemizin yedek elektrik enerjisi kurulu güç kapasitesi MW olarak % 75'in üzerindedir ve nükleer santraller olmazsa ülkemizin elektrik enerji ihtiyacını karşılamamanın mümkün olmayacağı tezi temelsiz bir yaklaşımdır.

4.AKKUYU NÜKLEER SANTRALİNİN YAPILMASINDA KAMU YARARI YOKTUR

Akkuyu NES, elektrik üretmek amacı ile inşa edilmekte, son tahlilde yurttaşların, toplumun,ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak,başka bir ifade ile kamu hizmeti vermek üzere inşa edilmektedir. Akkuyu Nükleer Santralının inşasına TBMM'nin onayladığı bir yasa ile karar verilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin yapılmasına karar ve izin verdiği ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yararı olacağı gerekçesi ile yapılan bir enerji yatırımdır. Devlet bu santralda üretilen elektriğin %50' sini, yasayla belirlenmiş bir bedelle satın alacağını taahhüt etmiştir. Bu nükleer santralda üretilen elektriğin bedeli vatandaşların verdikleri vergilerden vatandaşların ödedikleri elektrik faturalardan karşılanacağı için,Akkuyu Nükleer Santralında kamu yararı olması zorunluluğu vardır.

Nitekim, aşağıdaki nedenler bunun kanıtıdır.

RİSK SORUNU ÇÖZÜLMEMİŞTİR

4.1-Tüm nükleer santrallarda ne kadar üst derecede güvenlik önlemi alınsa da; bir arıza halinde radyasyon yayılması riski vardır ve bu riskin meydana getireceği felaket çok büyük

can ve mal kaybına neden olmaktadır. Çernobil ve Fukuşima nükleer santrallerinde meydana gelen arızalar sonrası meydana gelen büyük felaketlerin insani ve ekonomik sonuçları çok büyüktür ve aradan geçen uzun sürelerle karşın henüz tam olarak tesbit edilememiştir. Nükleer santral kazaları, hangi nedenle olursa olsun insanlar için ölüm riski taşımaktadır. Nükleer santral arızalarında neden değil sonuç önemli olmaktadır.

Nükleer santrallerde kaza riski %1 civarındadır.

Bugüne kadar dünyada işletmede olan ve kapatılan nükleer reaktörlerin toplamı 600 adet civarındadır. Bunlardan 5 adedi patlayarak radyasyon yayılmasına ve büyük insan ve çevre felaketlerine sebep olmuşlardır. Bu risk çok yüksek bir orandır. Herhangi başka bir tip elektrik santralında böyle yüksek risk yoktur. Örneğin aynı güç ve üretim kapasitesine sahip kömür, doğalgaz veya hidroelektrik santrallerde bu risk sıfır olarak kabul edilmektedir.

AKKUYU NÜKLEER SANTRALİN İNŞASININ İNSAN HAYATI VE ÇEVRE FELAKETİ YARATMA RİSKİ TAŞIMASI NEDENİYLE KAMU YARARINA DEĞİLDİR.

4.2Akkuyu Nükleer Santralı elektrik üretmek için kurulmaktadır. Dolayısı ile ekonomik bir faaliyettir. Üreteceği elektrik satılacaktır. Türkiye Cumhuriyeti yasa ile bu tesiste üretilecek elektriğin yarısını 12,35 ABD centi /kilowatsaat bedelle alma taahhüdü vermiştir. Bu bedel bugün devletin kontrolü altındaki elektrik piyasasında 16,5 kuruş/kilowatsaattir. Yani yaklaşık 4,5 ABD centi/kilowatsaat. Akkuyu Nükleer Santralından alım garantisi verilen fiyat olan 12,35cent/kilowatsaat bu bedelden 2,75 kat daha yüksektir. Bu yüksek bedeli vatandaşlar ödeyecektir. Akkuyusantralı yılda 38 milyar kws elektrik üretecektir. Bunun yarısı olan 19 milyar kilowatsaat için Devletin bir yılda ödeyeceği bedel 2 milyar 346 milyon ABD Dolarıdır. Aynı elektriği piyasa fiyatı olan 4,5 ABD centi/kws bedelle alsa ödeyeceği miktar, 855 milyon ABD Doları olmaktadır. Yani vatandaşın cebinden fazladan yılda 1 milyar 491 milyon ABD Doları çıkacaktır. Bu durumda:

AKKUYU NÜKLEER SANTRALINDA ÜRETİLECEK ELEKTRİK ÇOK YÜKSEK FİYATLA SATIN ALINACAĞI VE DEVLET FAZLADAN PARA ÖDEYECEĞİ İÇİN AKKUYU NÜKLEER SANTRALİNİN İNŞASINDA KAMU YARARI YOKTUR,

4.3-Nükleer santrallerin tesis maliyetleri öteki tip santrallerin tesis maliyetlerinden en az 3 kat fazladır. Akkuyu Nükleer Elektrik Santralının yatırım maliyetinin 20 milyar ABD Doların

üzerinde olacağı yapımcılar tarafından defalarca belirtilmiştir. Bu tutardaki yatırımla, 20.000 MW güçte su, rüzgar veya güneş santrali yapılabilir. Bu nedenle:

AKKUYU NÜKLEER SANTRALINA ELEKTRİK İHTİYACI AÇISINDAN GEREK OLMADIĞI VE ÇOK YÜKSEK BİR YATIRIM GEREKTİRDİĞİ İÇİN AKKUYU NÜKLEER SANTRALİNİN İNŞASINDA KAMU YARARI YOKTUR.

4.4-Elektrik üretiminde ana kriterlerden birisi yerli ve yenilenebilir kaynaklardan elektrik elde edilmesidir. 6446 sayılı Elektrik piyasası yasasında ve en son ETKB tarafından ilan edilen Milli Enerji ve Maden Politikası esaslarında bu husus yer almaktadır. Akkuyu Nükleer Santrali yasa gereği en az %51 oranında yabancılar sahipliğinde olacaktır. Yani tesis bir yabancı şirketin malıdır. Akkuyu nükleer santralında üretilecek elektriğin satışından elde edilen gelir yurt dışına aktarılacaktır. Yani Akkuyu Santralının geliri yurt içinde kalmayacaktır. Akkuyu Nükleer Santralının işletilip elektrik üretebilmesi için gerekli olan nükleer yakıt yurt dışından getirilecektir. Yani Akkuyu Nükleer Santrali yakıt açısından yurt dışına bağımlıdır. Akkuyu Nükleer Santralının teknolojik bölümleri tamamen yabancı teknoloji ile yabancı firmalar tarafından yapılacaktır. Yani Akkuyu Nükleer Santrali yapım teknolojisi yönünden dışa bağımlıdır. Yapımcı firma yarıda bırakırsa yerli imkanlarla tamamlanması imkanı teknolojik olarak yoktur.

Dolayısı ile Akkuyu Nükleer Santrali elektrik açısından dışa bağımlılığı arttıracaktır. Bu nedenle:

AKKUYU NÜKLEER SANTRALI ELEKTRİK AÇISINDAN DIŞA BAĞIMLILIĞI ARTTIRACAĞI İÇİN AKKUYU NÜKLEER SANTRALİNİN İNŞASINDA KAMU YARARI YOKTUR.

4.5-6446 Sayılı Elektrik Piyasası Yasasının giriş bölümü aşağıdaki gibidir:

30

Mart 2013 CUMARTESİ

Resmî Gazete

Sayı : 28603

KANUN

ELEKTRİK PİYASASI KANUNU

Kanun

No.

6446

Kabul

Tarihi: 14/3/2013

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.

Yukarıda görüleceği üzere Akkuyu Nükleer Santrali yasanın amacı olan düşük maliyetli ve çevreye uyumlu olma koşullarını da yerine getirmemektedir. Bu santralde üretilecek elektrik Türkiye’deki bugüne kadar bilinen en yüksek fiyatlı elektrik olup bugünün fiyatlarından 2,75 kat yani yüzde iki yüz yetmiş beş oranında daha yüksektir. Dolayısı ile düşük maliyetli olma amacını yerine getirmemektedir.

Akkuyu Nükleer Santralının bir kaza durumunda telafisi imkansız çevre zararlarına neden olacağı açıktır. Daha önce kazaya uğramış olan Çernobil ve Fukuşima santrallerinin verdiği zararlar ortadadır. Bu nedenle yasanın çevreye uyumlu hükmüne de aykırılık oluşturmaktadır.

Dolayısı ile;**YASA HÜKÜMLERİNE AYKIRI OLARAK İNŞA EDİLMEKTE OLAN AKKUYU NÜKLEER SANTRALİNİN İNŞASINDA KAMU YARARI BULUNMAMAKTADIR.**

Tüm yukarıda açıklananlar çerçevesinde Akkuyu Nükleer Santralının inşasına izin verilmemesi gerekmektedir.

5.ÇED RAPORU VE BİLİRKİŞİ RAPORUNU GÖRMEZDEN GELDİĞİ VEYA GÖRMEK İSTEMEDİĞİ HUSUSLAR

ÇED ve Bilirkişi Raporlarına egemen olan ve Türkiye’nin elektrik ihtiyacını hatalı kabul ve rakamlarla çarpıtarak yüksek gösteren bilimsel ve etik olmayan yaklaşım, özel olarak

Akkuyu NES, genel olarak tüm nükleer santrallerle ilgili teknik sorunları da gözardı edince, yok olacağını düşünmektedir.

TMMOB tarafından saha keşfi esnasında sunulan dilekçede ifade edilen ve nükleer mühendislik alanında doktoralı ve deneyimli uzmanların görüşlerini içeren, Akkuyu NES projesinin kurgusuna, tasarımına ve içeriğine yönelik değerlendirmeler ve kamu idaresi tarafından verilen Akkuyu NES için “uygundur” kararının dayandığı ve esas alınan dava konusu ÇED raporunda hatalı şekilde ele alınan noktaları, baştan savma bir şekilde değinilen konuları ve göz ardı edilen hususları irdeleyen davacı görüşleri, Bilirkişi Heyeti tarafından yok sayılmış, okunmamış ve Raporda ele alınmamıştır. Oysa, ifade edilen hususlar göz ardı edilmeyecek ciddi sorunlara işaret etmektedir.

Dilekçede UAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı) tarafından Türkiye'ye verilen INIR-“Entegre Nükleer Altyapı Gözden Geçirme” (INIR) misyon raporunda belirtilen eksiklikler konu edilmiş ve talep edilmesine rağmen gönderilmeyen söz konusu Raporda belirtilen ve listelenen tavsiye ve önerilerin ÇED sürecinde ele alınıp alınmadığı ve yeterince incelenip- incelenmediğinin araştırılmasını Mahkemeniz ve Bilirkişi Heyetinden talep edilmiştir.

Bilirkişi Raporunda, bu konulara hiç değinilmemiş olması, Bilirkişi Heyetinin dilekçeyi incelemeyeceği ve konudan haberdar olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Raporun Sonuç ve Kanaat kısmının 2 nolu bölümünde, “Akkuyu NGS Nihai ÇED Raporunda önerilen VVER reaktörlerinin Rusya Federasyonu dışında gerek Avrupa gerekse başka ülkelerde lisanslanarak işletmelerini sürdürmekte olduğu, teknolojik ve güvenlik bakımından günümüz nükleer santrallerinde kullanılan standartlara uygun bir sisteme sahip olduğu, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından önerilen güvenlik ve işletme standartlarına uygun özellikleri bünyesinde taşımakta olduğu” görüşüne yer verilmiştir. Oysa Akkuyu NGS, VVER-1200 tipi reaktör olup, yalnızca Rusya’da bulunmaktadır ve Dünyanın başka herhangi bir ülkesinde henüz lisanslanmamıştır.

Sonuç ve Kanaat kısmının 11. Maddesinde ÇED Raporunda işletme ve devreden çıkarma aşamalarında oluşacak katı, sıvı ve gaz formundaki atıklarla ve kullanılmış yakıtlarla ilgili depolama ve bertaraf koşullarının yeterli düzeyde ve kapsamlı açıklandığına yer verilmiştir. Oysa nükleer atıkların depolanması ve bertaraf edilmesiyle ilgili ÇED raporunda herhangi bir bilgi bulunmadığı gibi, dünyadaki örneklerinde de bu sorunların çözümü henüz olanaklı olmamıştır. Bilimsel ve teknolojik olarak olmayan bir hususun ÇED raporunda nasıl yeterli ve

kapsamlı açıklandığı ve önlemlerin ortaya konulduğu açıklamaya muhtaçtır. Nitekim Sonuç ve Kanaat kısmının 13 nolu maddesinde, radyoaktif atıkların tamamen bertaraf edebilecek bir teknolojinin tüm dünyada henüz mevcut olmadığı belirtilmiş olup, bu çelişki Rapor içerisinde yer almıştır. Bilirkişi raporu, taraflı ve olmayan bir hususu varmış gibi gösteren içeriğe sahiptir.

Sonuç ve Kanaat kısmının 12. Maddesinde “işletme faaliyete kapandıktan sonra olabilecek ve süren etkiler ve bu etkilere karşı alınacak önlemlere ve işletmeden çıkarma ile ilgili mevzuat ve ilgili hükümleri, izlenmesi öngörülen yöntemlere yer verildiği” belirtilmektedir. Oya ÇED Raporunda bu hususlar yeterince ele alınmadığı ve yanıltıcı bilgiler verildiği gibi, işletmeden çıkarma ve sonrasındaki etkilerin önlenmesine yönelik Dünya’daki örneklerinde de bir çözüm üretilebilmiş değildir. Geçmişte ve halen yürütülen Dünya örneklerinde çözümsüz olan bir konunun, ÇED raporunda nasıl çözüme kavuşturulduğu merak konusudur.

Sonuç ve Kanaat kısmının 18. Maddesinde “ÇED Raporunda, işletme sonrası arazi ıslah çalışmalarına ilişkin planlamaların yeterli ölçüde olduğu ve yeterli derecede açıklandığı” bilgisine yer verilmektedir. İşletme sonrasında santral sökülecek midir? Eğer sökülecekse kim, hangi teknoloji ile bunu yapacaktır? Dünya’da böyle bir söküm işleminin örneği var mıdır? Bu sorular yanıtlanmadan, işletme sonrası arazi ıslah çalışmalarından nasıl söz edilebilir? Santralin, radyasyonu önleyici bir şekilde kaldırılmasına yönelik bir formül bulunabilmiş olsa, söküm sonrası arazi ıslahı bir şekilde yapılabilir kuşkusuz. Ancak bu durum örneği bulunmayan hayal mahsulü bir durumdur.

Sonuç ve Kanaat kısmının 20. Maddesinde, Şirketin gerekli özeni göstermesi halinde deniz canlılarındaki zararların minimize edilebileceğinden bahsedilmektedir. Bu durumun nasıl gerçekleşeceğine dair emare bulunmamakla birlikte, bir ÇED belgesinde, Şirketin gerekli özeni göstermesi ihtimalinden bahsetmek bilimsel olmaktan uzaktır. Bu özenin nasıl olacağı ve somutlaşacağı da muğlak olup, böyle bir tespit yapılması halinde dahi nasıl bir denetim mekanizması işletileceği de bilinmemektedir.

Sonuç ve Kanaat kısmının 21. Maddesinde olası bir kaza riski durumunda projenin 16 km’lik yarıçaptaki çevresel izlemenin niçin 10 km yarıçapta yapıldığının gerekçelendirilmediği ve bu durumun bir eksiklik olduğu belirtilmektedir. ÇED raporu, çevresel etkilerin bütün yönleriyle ele alınarak değerlendirilmesini içermek durumundadır. Olası bir kaza durumunda hangi ölçekte nasıl bir etkinin oluşacağını, “nihai” ÇED raporunu sakatlayacağı açık olup, bu

eksikliğin sonradan giderilebileceğinin belirtilmesi Bilirkişi Raporunun da eksikliğini ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Kanaat kısmınının 24. Maddesinde, NGS'ler iklim değışikliğine en düşük katkıyı sunan enerji kaynakları olarak gösterilmiştir. Bu bilgi yanlıştır. NGS'ler yenilenebilir kaynaklardan çok, fosil kaynaklardan ise az iklim değışikliğini etkilemektedir. Normal işletme koşulları dikkate alındığında bile yaşam döngüsü içinde nükleer yakıt üretimi aşamasında çevreye verilen tahribatın ve iklim değışikliğe katkı sunan atıkların hesap edilmesi bile mümkün değildir. Bu bilgi yanlışığı, ülkemizin yenilenebilir enerji kaynaklarının faaliyete geçirilmesiyle ilgili alternatif üretimler açısından yapılacak değerlendirmeyi sakatlayacak içeriktedir.

Saygılarımızla,

22.11.2017

N. Bülent Damar,TMMOB Enerji Komisyonu ve TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Enerji Komisyonu Başkanı

Oğuz Türkyılmaz, TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı

EK: Temmuz 2017 itibariyle sadece üretim lisanslı elektrik üretim projeleri esas alınarak 2020 - 2023 projeksiyonu

EK: Temmuz 2017 itibariyle sadece üretim lisanslı elektrik üretim projeleri esas alınarak 2020 - 2023 projeksiyonu

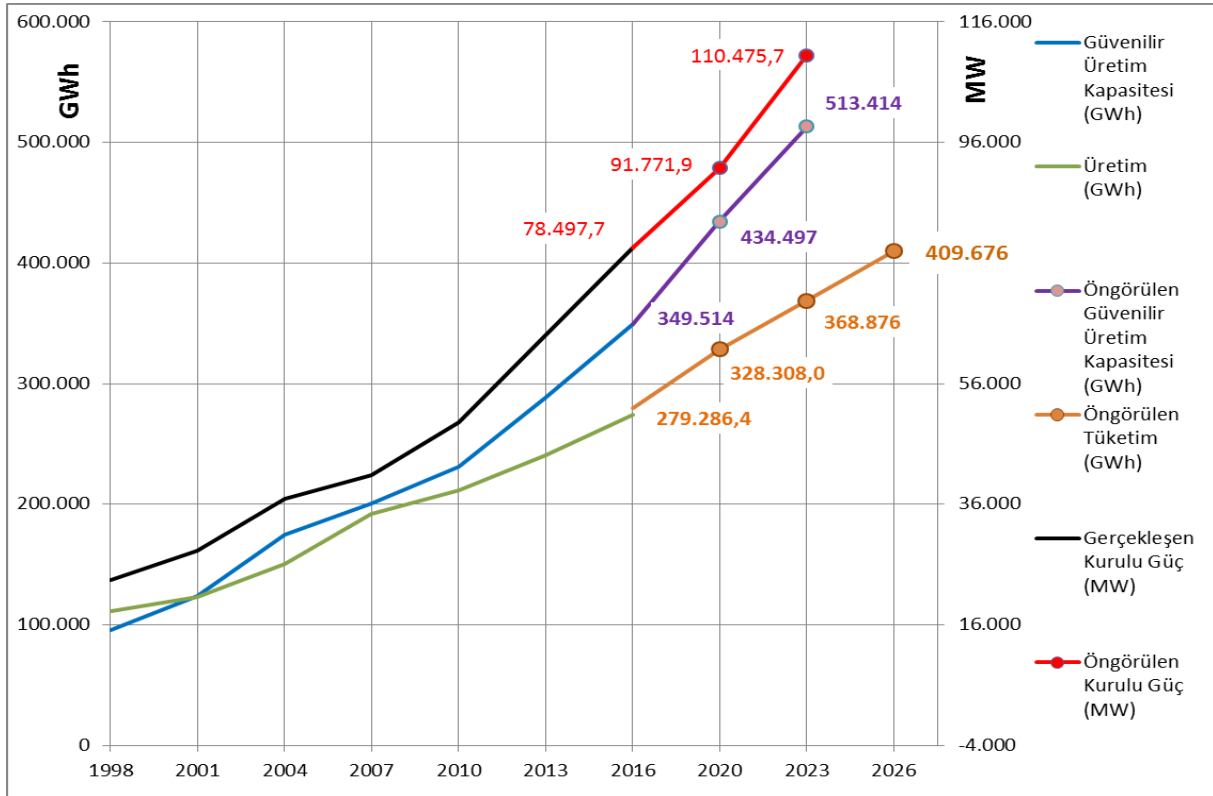
- 2020 sonuna kadar aşağıdaki tabloda görülen EPDK tarafından 2017 Temmuz itibarıyla lisans verilen inşa halindeki enerji üretim projelerinden (lisansları iptal edilenler çıkartıldıktan sonra) sadece İlerleme Oranı %35'ten büyük olanların tamamlanacağı,
- Devam eden diğer lisanslı enerji üretim projelerinin tümünün ise, 2023 yılında tamamlanacağı ve
- EPDK İlerleme Raporundaki projelere ek olarak rüzgar santrallerinde son aylarda gerçekleştirilen 700 MW'lık kapasite tesisi ve 1.000 MW'lık YEKA ihaleleri kapsamındaki yatırımların (ETBK tarafından yapılmış olan ihalelerin şartlarına uygun olarak) 2023 yılında tamamlanacakları
- Güneş santrallerinde lisanssız yatırımlarının geçen 3 senedeki gibi devam ederek 2020 ve 2023 yıllarında tamamlanacakları

varsayılarak hazırlanan aşağıdaki grafikten görüldüğü gibi, fazla kapasite önümüzdeki dönemde daha da artacaktır

- 2020'ye kadar devreye girecek santrallerle, güvenilir üretim kapasitesi bile 400.000 GWh'ı geçecektir. Halbuki Aralık 2016 tarihli son TEİAŞ çalışmasına göre, 2020 yüksek tüketim tahmini 328.308 GWh'dir. 400.000 GWh tüketimine 2026'da bile zor ulaşılabilecektir. Bu durumda 2026 için gerekli kapasite 6 yıl öncesinde tesis edilmiş olacaktır.
- 2023'e kadar devreye girecek santrallerle, güvenilir üretim kapasitesi bile 500.000 GWh'ı geçecektir. Halbuki Aralık 2016 tarihli son TEİAŞ çalışmasına göre, 2023 yüksek tüketim tahmini 368.876 GWh'dir ve bu öngörülen değer 2016 güvenilir üretim kapasitesinin bile çok az üzerinde olup proje üretim kapasitesinin altındadır.

Yakıt/Kaynak Türü	İnşaa Halindeki Üretim Lisanslı Kapasite (MWe)						
	İO Bilgisi Yok *	0>İO<10	10<İO<35	35<İO<70	İO>70	Genel Toplam	Payı %
Doğal Gaz	9,33	1.184,40	1.970,40	392,80	3.760,25	7.317,18	27,60
İthal Kömür	0,00	2.306,00	725,50	2.640,00	1.200,00	6.871,50	25,92
Hidroelektrik	289,13	1.336,46	1.749,73	527,91	1.072,37	4.975,60	18,77
Rüzgar	107,25	2.418,78	758,30	286,20	643,05	4.213,58	15,89
Linyit	0,00	135,00	500,00	0,00	1.081,75	1.716,75	6,48
Yerli Taş Kömürü	0,00	1.100,00	0,00	0,00	0,00	1.100,00	4,15
Jeotermal	0,00	0,00	3,00	37,52	189,10	229,62	0,87
Fuel-oil	0,00	0,00	0,00	0,00	40,98	40,98	0,15
Biyokütle	9,76	0,80	0,00	18,69	10,54	39,78	0,15
Proses Atık Isısı	0,00	0,00	0,00	0,00	5,50	5,50	0,02
Güneş	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Genel Toplam	415,47	8.481,44	5.706,93	3.903,11	8.003,55	26.510,49	100,00
%	1,57	31,99	21,53	14,72	30,19	100,00	100,00

Tablo: EPDK – Temmuz 2017 Üretim Lisanslı Yatırımlar İlerleme Raporundan derleme (İptal başvuruları nedeniyle 19 Ekim 2017 itibariyle tarafımızdan güncelleştirilmiş olarak)

Grafik: Gerçekleşen ve Öngörülen Kurulu Güç, Güvenilir Üretim Kapasitesi, Tüketim